

26 september 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [land]
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. M. Jeltens, advocaat te Amsterdam.

tegen:

(*wijlen*) [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven onder meer kapelaan in het Bisdom Haarlem-
Amsterdam.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 8 april 2013. Op 15 mei 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift binnen gekomen van [naam], vice-kanselier van het bisdom Haarlem-Amsterdam.

Op 22 augustus 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden. Klager is gehoord via een Skype-verbinding in het bijzijn van zijn juridisch adviseur mr. M. Jeltens, voornoemd. Namens het Bisdom is verschenen [naam], voornoemd.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager is in 1946 misdienaar geworden in de [parochie] in [plaats]. Daar waren een pastoor en twee kapellanen werkzaam waarvan aangeklaagde er één was. De eerste keren was hij heel vriendelijk, hij praatte met klager en legde onder andere een arm om hem heen. Dit veranderde snel. Op enig moment in 1946 moest klager na afloop van de mis mee met aangeklaagde en hem helpen in de sacristie met het afleggen van de miskleren. Daar pakte aangeklaagde klager beet, drukte klager stevig tegen zich aan en maakte daarbij wrijvende en/of rijdende bewegingen. Aangeklaagde liet klager, nadat aangeklaagde was klaar gekomen, los en liet hem gaan. Klager heeft pas veel later begrepen dat aangeklaagde dan klaar kwam. Andere gevallen van misbruik die zich daarna voordeden bestonden uit het brengen van de hand van klager naar het geslachtsdeel van aangeklaagde waarnaar klager aangeklaagde moest aftrekken. Ook dan kwam aangeklaagde klaar. Dit gebeurde één tot twee keer per week gedurende twee jaar waarin klager als misdienaar optrad. Het seksuele misbruik stopte in de zomer van 1948 voor aanvang van het nieuwe schooljaar omdat klager naar [school] ging en dit niet te combineren was met het misdienaar schap. Ter zitting heeft klager desgevraagd nog aangevuld dat hij zich nog kan herinneren dat aangeklaagde altijd een zakdoek in zijn hand

had waarmee hij zijn sperma afveegde. Verder heeft aangeklaagde alleen de billen van klager betast over zijn kleding heen. Hij heeft zich nooit durven te verzetten.

2.2. Klager was enorm opgelucht toen het misbruik stopte maar realiseerde zich toen al dat hij veranderd was. Hij was voor het misbruik altijd zeer vlijtig op school en behoorde tot de beste leerlingen van de klas. Tijdens het seksuele misbruik ontwikkelde hij zich tot rebels, onrustig en antiautoritair. Ook plaste hij toen soms weer in bed. Klager kan zich nog herinneren dat hij op enig moment toelatingsexamen moest doen voor [school], op de dag van het examen in juni 1947 ging klager daar niet heen maar zwierf hij de hele dag door de stad. Hij had bij thuiskomst geen verklaring voor zijn gedrag. Als gevolg hiervan moest klager naar klas 6A (in feite een zevende klas). Een jaar later werd hij na het toelatingsexamen wel toegelaten. Klager had inmiddels een hekel gekregen aan alles wat met de rooms katholieke kerk te maken had en dus ook aan de jezuïtische paters van het College die achteraf gezien uitstekende leraren waren. Toch wilde klager na het tweede jaar naar de driejarige HBS, een openbare school. De gedragsproblemen die klager echter inmiddels ontwikkeld had waren dusdanig dat hij voor zijn eindexamen van school verwijderd werd. Hij werd toen in een observatiehuis geplaatst. Tijdens gesprekken met een psycholoog daar durfde hij ook niet over het seksuele misbruik te praten. Klager werd op advies van het observatiehuis naar [plaats] gestuurd om daar de drie jarige HBS af te maken. Dit is uiteindelijk gelukt. Klager dacht dat hij het seksuele misbruik verwerkt had maar sinds de aandacht in de media blijkt dat toch niet het geval te zijn. Tijdens de kennisname van de eerste gevallen voelde het alsof er iets knapte. Klager denkt veel aan het misbruik en merkt dat hij gevoelens van woede heeft en last van slapeloosheid.

Klager heeft als bijlage een verklaring gevoegd van zijn huidige echtgenote [naam] van 31 maart 2013. Uit deze verklaring blijkt dat zij klager in 1989 heeft ontmoet en daaruit is een relatie gegroeid. Haar viel op dat hij een ongewone moeite had met autoriteit en buitengewoon cynisch was over geloof en religies in het algemeen en die van de Katholieke kerk in het bijzonder. Ook kon hij moeilijk omgaan met opgekropte emoties die naar buiten kwamen. Zij heeft lange tijd geprobeerd om te achterhalen wat hem mogelijk dwars zat. Toen het misbruik in de R.K.-Kerk naar buiten kwam, vond zij klager op een avond hevig geëmotioneerd en huilend op hun bed. Daarna vertelde hij haar dat ook hij misbruikt was in zijn jeugd. Nadien is hij langzaam gaan vertellen wat hem is overkomen. Dit heeft hem uiteindelijk opgelucht.

2.3. Klager heeft lang nagedacht of hij een klacht wilde doen. De reden waarom hij dit uiteindelijk gedaan heeft is gelegen in zijn wens om naar buiten te brengen wat er ook met hem gebeurd is en dat er naar hem geluisterd wordt. Ook wil hij dat de kerk excuses aanbiedt in de hoop dat het hem helpt de weggestopte emoties te verwerken.

3. De reactie

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De vice-kanselier betuigt in de eerste plaats zijn medeleven aan klager met betrekking tot hetgeen hij in zijn jeugd heeft meegemaakt en is veroorzaakt door een persoon die hem juist veiligheid en bescherming had moeten bieden. In zijn reactie heeft hij verder gesteld dat onderzoek is verricht naar de archieven van het Bisdom maar daar is geen relevante informatie over seksueel misbruik naar voren gekomen. Ook de bij de Commissie Deetman is geen informatie over aangeklaagde bekend. Ter zitting van de Klachtencommissie heeft hij aangegeven hetgeen klager verteld heeft noch te kunnen bevestigen noch te kunnen ontkennen.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn inmiddels meer dan zestig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt, zich hebben afgespeeld. Dit is ook naar het oordeel van de Klachtencommissie een zeer lange tijd. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. De Klachtencommissie acht aannemelijk dat aangeklaagde klager gedurende een periode van twee jaren één tot twee keer per week seksueel heeft misbruikt door (meermalen) tegen klager aan te rijden/wrijven en meermalen klager te dwingen aangeklaagde af te trekken.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld terwijl het erg lang geleden is en klager hier ondanks zijn respectabele hoge leeftijd, op die wijze over heeft kunnen verklaren. Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de verklaring van zijn huidige echtgenote. Zij omschrijft in haar verklaring hoe zij heeft waargenomen op welke wijze klager hevig geëmotioneerd voor het eerst over het seksuele misbruik heeft verteld. De Klachtencommissie is door de onderlinge samenhang en authenticiteit van beide verklaringen overtuigd geraakt van hetgeen klager heeft verteld. De Klachtencommissie merkt daarbij nog op dat, gelet op de tijdsperiode waarin het misbruik plaats vond te weten de jaren 1946-1948, het niet meer aannemelijk te achten is dat er nog andere meldingen jegens aangeklaagde naar voren zullen komen.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas circa elf jaar oud.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de vice-kanselier van het bisdom Haarlem-Amsterdam de klacht gegrond te verklaren en zich in te spannen te doen wat in zijn macht ligt om het leed van klager te verzachten.

Dit advies is vastgesteld op 26 september 2013 door mr. B.F. de Poorter, voorzitter, drs. L. Erfstemeyer en dr. P.J.A. van Panhuis, leden, bijgestaan door mr. S. Westerdijk, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.